

Művészeti és pszichológiai napok. Victor Vasarely-kiállítás (JATE-aula); André Kertész fotói (JATE-klub) — augusztus 4-ig; Kis magyar pornográfia — Vallai Péter előadóját az aulában ma este 8-kor. XXV. Szegedi Nyári Tárlat a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában — szeptember 21-ig.

Liszt Ferenc-éremkiállítások: a Somogyi Könyvtár előcsarnokában és a Herman-kollégiumban — augusztus 20-ig.

Könyvkiállítás az MTESZ-székházban: 1985. legszebb kiadványai.

Szegedi Ipari Vásár '86 — Marx tér — július 27-ig.

Nyári egyetemek

Befejeződött a pedagógiai, kezdődik a művelődéseméleti

Kedden délelőtt bezárta kapuit a TIT 23. szegedi pedagógiai nyári egyeteme. Az idei alkalommal Az iskolai oktatás és nevelés mai dilemmái összefoglaló címmel olyan témáról hallgatott előadásokat a részt vevő 250 tanár, amelyek ismerete nélkülözhetetlen a közoktatás jelenlegi helyzetének valószínű látásához. Az egyhetes kurzuson szegedi felsőoktatási intézmények oktatói és kutatói, valamint országos intézmények munkatársai vállalkoztak az oktatás és nevelés feltételrendszerének áttekintésére, és ezek gyakran kedvezőtlen következményeinek, rossz hatásainak feltárására. Az előadás-sorozat célja az volt, hogy segítsen a közoktatás problémáinak felismerésében.

Az időszerűség jegyében kerültek terítékre a tanulók és tanárok testi és lelki egészségével foglalkozó témák (Neurotizáló iskolai és családi milió; Fiatalokri személységzavarok). Egy teljes napot szenteltek az iskola funkciójáról való vitának; a neveléstudományi szakemberek egymástól eltérő álláspontokat fejtettek ki, amelyek megismerése azért nem haszontalan a pedagógusok számára, mert hozzá kell szokniuk: egyre inkább maguk az iskolák, az egyre önállóbb intézmények alakítják saját szerepüket. Erről az önállóságról, értelmezéséről, az új törvény vonatkozó elveiről is több alkalommal beszéltek a nyári egyetemen. A kurzus Agoston György egyetemi tanárnak, a nyári egyetem igazgatójának előadásával zárult, aki az iskola és a közoktatás-irányítás „kényes” kérdéseit vette górcső alá.

Holnap, csütörtökön nyílik a 15. művelődéseméleti nyári

egyetem. A témája: társadalmi szerkezet és művelődés. A társadalomtudományi kutatások új eredményeinek segítségével a mai magyar társadalom rétegződéséről kívánnak valós képet adni a hallgatóknak. A művelődés ügyeivel foglalkozó szakembereknek azért lenne fontos a realitásokról megfelelő társadalmi kép, mert a művelődési gyakorlatot alapvetően az egyes társadalmi csoportok életvitel, magatartása, közérzete, beilleszkedési készsége vagy beilleszkedési zavarai határozzák meg. Ez utóbbi témákat, napjaink fölismerhető tendenciáit egész sor előadásban tárgyalják majd. Elsősorban az értelmiség helyzet- és

szerepváltozásaira, valamint az ifjúsági szubkultúrák, értékfelfogások, a fiatalok alkoholisztikus, dohányzás, kábítószer-élvezet, öngyilkosság témáira összpontosítanak a szakemberek. Ezen a ponton összecseng az idei témakör az egyetemi művészeti és pszichológiai napok e heti rendezvényeinek tematikájával.

A nyári egyetem nyitónapján Kőpeczi Béla művelődési miniszter is előadást tart Műveltség és művelődés a mai magyar társadalomban címmel. Csütörtökön délelőtt 11-kor az újszegedi biológiai központban hallgatható meg ez az előadás, az ünnepélyes megnyitót pedig ugyanott, reggel 9-kor kezdődik

Nemzetközi kórustalálkozó

Hétfőn este a városi tanácsnak az artisztikus légkört árasztó, pompás tanácstermében, megkezdődött a Liszt Ferenc születésének 175. és halálának 100. évfordulója tiszteletére rendezett zenei eseménysorozat. A szegedi Bartók kórus mellett három külföldi együttes mutatta be műsorát.

Tóthpál József, a Kórusok Országos Tanácsának főtájkára nyitotta meg a baráti zenei találkozót, majd a Bartók kórus Rozgonyi Éva vezényletével Kodály emelkedt szépségű, drámai erejű művét, a Vörösmarty költeményére készült Liszt Ferenchez címzetűt adta elő, mely ötven évvel ezelőtt hasonló, ünnepi alkalomra készült. Az 1936-os Liszt Ferenc emlékében rendezett XXVI. (szombathelyi) országos dalosverseny ünnepi kó-

rusa volt. Az igényes muzsikát méltó hozzáértséssel és átéléssel szólaltatták meg az előadók, majd kedves közönytögtusztusként a három külföldi kórus anyanyelvén — bolgárul, franciául és lengyelül — énekeltek.

A külföldiek bemutatkozását a bolgár blagoevgradí pedagóguskórus kezdte meg Hriszto Velez energikus vezényletével. A kórus hangzása telt, sötétebb hangszínnel, s nemzeti szerzőiktől válogatott, zömében romantikus ihletű műsorukban mind intonációs, mind ritmikai szempontból nem egy nehéz mű található. Azaz, nem hiányoztak az izgalmas bolgár ritmusú, páratlan lüktetésű zenék sem, mely a páros metrumú európai muzsikához szokott fülnek külön érdekességet, élvezetet jelent. Gondosan felkészült,

alapos munkát sugallt előadásuk, bár volt néhány elmosódott tonalitású folt interpretációjukban, s helyenként kissé alacsonyan intonáltak. Egészében azonban kellemes benyomást keltettek, friss temperamentumukkal, lélegző, hullámzó dinamikájukkal. Kiemelkedő volt D. Hriszto két alkotásának előadása.

Szeged francia testvérvárosának, a nizzai vegyeskarnak műsorát Jean Flores dirigálta áradó derűvel, könnyedséggel. A világos csengésű, kedves hangszíne együttes (a szoprán s a tenor főként szép) előadásában kivált érdeklődésre számíthatnak a magyar vegyes karok által is többször műsorra tűzött Debussy-művek, amelyeket a magyar kórusok úgymond franciák könnyedséggel s áttetsző színekkel próbálnak tolmácsolni. Francia vendégeink viszont éppen nem erre törekedtek. Természetes, józan dinamikával szólaltatták meg — s Ravelt úgyszintén. Szívesen hallgattuk a Poulenc-műveket is előadásukban, s kedves zenei tréfa volt a zárószámként előadott, finom énektechnikát igénylő, a Tisztelet Mozartnak című Bauzin-mű, mely a klasszikus stílus szellemében Mozartot imitálta.

Végül a Lublini Mezőgazdasági Akadémia kórusa lépett fel Wojciech M. Maciejowski vezényletével. Az üde, fiatal diákokból álló lengyel együttes hangzása is friss, természetes vitalitású, szépen csengő, s az arányos szólamtömbök homogen zengésűek. Nem válnak különösebb nehézségű művek előadására, de amit hoztak, jól szépen, és hangulatosan oldották meg.

Csupán apró hiányérzetem maradt. Miért nem mutattak be legalább egy-egy Liszt-művet a fellépő kórusok, ha már éppen az ő emlékeztérére jöttünk össze valamennyien?

Berényi Bogáta

Tegnap a városi tanács házában Papp Gyula, a városi tanács elnöke fogadta a Liszt Ferenc nemzetközi kórustalálkozó részt vevő kórusok karnagyait. A fogadás részt vett Tóthpál József, a Kórusok Országos Tanácsának főtájkára

V. E.

Nem jön a Győri Balett Szegedre

A Szegedi Szabadtéri Játékok igazgatóságán tegnap hivatalosan is bejelentették, A szarvassá változott fiúk című táncdráma augusztus 9—10-re hirdett előadásait, Markó Iván betegsége miatt, a Győri Balett lemondta. A jegyeket visszaváltják, vagy más előadásra cserélik. Az igazgatóság címére (6720 Szeged, Szabadtéri Játékok Igazgatósága, Klauzál tér 3.) ajánlott levélben elküldött jegyek ellenértékét postai úton térítik vissza.

Mint korábban hírt adtunk róla, lemondta európai turnéját, így magyarországi, közte szegedi vendégzereplését is a japán Shochiku revü. Így az újszegedi szabadtéri színpad kihasználatlanul maradt — volna. Ugyancsak tegnap délelőtt közölték a szabadtéri játékok igazgatóságán, sikerült megegyezni a Szegedi Allami Népi Együttessel, magyarországi turnéjukat meghosszabbítva föllépnek Újszegeden is: augusztus 9-én, szombaton este fél 9-től Afrika varázsa címmel mutatják be műsorukat. Jegyek a jövő hét végétől kaphatóak.

Művészeti és pszichológiai napok

Sokszemközt az ifjúságról Vélemények, javaslatok

A művészeti és pszichológiai napok rendezvény-sorozatát tegnapelőtt, hétfőn azzal a — fiatalok beilleszkedési zavarait több oldalról elemző — fórummal kezdődött, amelyen az ifjúsággal közvetlenül foglalkozó minisztériumok és társadalmi szervek képviselői vettek részt.

A Belügyminisztérium képviselőjében Kacziaba Antal alezredes, az Egészségügyi Minisztériumból Öry Imre főosztályvezető-helyettes, a művelődési tárctól Cseres Judit főosztályvezető és Margittay Tihamér osztályvezető, valamint Márton János, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának alelnöke és Nagy Imre, a KISZ KB titkára vettek részt. A különböző fókuszterületek szakemberei és a társadalmi szervezetek képviselői vázolták, ki-ki saját területén, a 80-as évek magyar ifjúságának problémáit. Ezekből idézünk.

A 80-as években fiataljaink a korábbinál rosszabb szociális és társadalmi körülmények közepette kezdik felnőtt életüket. A lakáshoz jutás nehézségei szülik a többi problémát: a családalapítás, a gyermekváltás kilátástalanságát. Társadalmi élet terén a fő gondot az jelenti, hogy ifjúságunk nem kap elég cselekvési — divatos szóval élve önmegvalósítási — lehetőséget.

Az iskolában tanítottak és a valóságban tapasztaltak paradoxona már a startnál olyan konfliktusokat szül, amit nehéz feldolgozni. Nem beszélve arról, hogy a jelenlegi iskola nem is tanít meg az ellentmondások megoldására, nem nyújt kapaszkodókat, a későbbi életben. A családot — a nevelés lehetőségének másik színterét — pedig manapság csak a pénz utáni hajszája köti le. A nagykorúság betöltésének pillanata — optimális körülmények között is — megrázó élmény. Így viszont — egy, az élet nehézségeire nem nevelő iskolai és családi háttérrel — sokszor begyógyíthatatlan törést jelent. Ezt a törésvonalat behegyesíteni a többség úgy tudja, hogy szembe, avagy magába, befelé fordul. A genetikai adottság ugyan meghatározza, melyik úton induljon, de a mindenkori környezettől függ, hogy képes-e elviselni azt az életteret, ami adva van számára.

Az iskolai nevelés — ha úgy tetszik, az életre előkészítés — fogyatékoságát bizonyítja az a tény is, miszerint a szakmunkásképzőben tanuló fiatalok — akik a tanulás mellett dolgoznak is, következésképpen részei a nagybetűs életnek — zökkenőmentesebben illeszkednek be mint a gimnáziumok, szakközépiskolák diákjai. Az utóbbiak életkezdését több ok is nehezíti: a szakképzés hiánya, az esetleg sikertelen felvételi, egy kizárólag szaktárgyak oktatására koncentráció — az ember nevelésére időt nem hagyó — iskolai háttér.

A fentieket igazolandó — egy kézenfekvő példa. Ma-

napság sok szó esik a gyes neurozisérről. A három vagy ennél több esztendő otthon töltő fiatal anyák bezárt-ságérzéséről, monoton és el nem ismert házimunkájáról, a gyereknevelés örömtelenségéről. Miért szül az anyaság itt és most lelkibetegséget? Mert a mai fiatal-asszonyoknak jószerével fogalmuk sincs a gyereknevelés szépségéről, mikéntjéről, egyáltalában az anyaszerepről. Ez a „tantárgy” éppúgy kimarad az iskolai, mint a szülői nevelési tematikából.

Végletes szembefordulás — fiatalok és felnőttek esetében egyaránt — a bűnözés. Az ifjúság életkezdését biztosítani hivatott körülmények rosszabbodását tükrözi, hogy az elmúlt húsz évben folyamatosan emelkedik a fiatalok bűnözők száma. Megdöbbentő adat: évente tízezer fiatalok bűnelkövető, a fiatalok lakosság 1,2 százaléka. A bűnözés pedig kézenfogva jár: a többi devianciával: a kábítószer-fogyasztással, az alkoholizmussal és — az ezek nyomán kilátástalanná vált élet vég-ső állomásával — az öngyilkossággal. Mind a bűnözők szervek, mind az egészségügy intézményei tüneti kezelést alkalmaznak, holott a megoldás egyetlen lehetősége az okok megszüntetése, a megelőzés.

Az ifjúságnak legnehezebb, mondhatjuk, lektragikusabb helyzetben levő rétege az állami gondozottak évről-évre növekvő létszámú tábora. Ha valakiknek, akkor nekik — a felnőttkor küszöbére lépve — olyan akadályokkal kell megküzdeniük, amiről egy családban felnövekedettnek fogalma sem lehet. A nagykorúvá érett — évente közel 2000 állami gondozott — több mint fele olyan feltételek hiányával indul az életbe, amely előbb-utóbb a társadalom periferiájára sodorja őket.

Közelmúltban végzett vizsgálat adatai szerint a 2082 nevelőotthonból kikerülő fiatalok közül mindössze 230-nak volt „valahol laknia” (nem lakása). Mindössze 530 szerzett szakmunkásbizonyítványt, a többség még az általános iskola osztályait járta. Könnyen belátható, lakás és szakma hiányában milyen életút vár rájuk. A kör pedig később bezárul, mert a devians „karriert” befutottak „újra-termelik” azt a társadalmi réteget, amely szülei életútját követve újra és ismét állami gondozásba kerül. A gyermek- és ifjúságvédelem feladata e területen, végre megteremteni azokat az anyagi és egzisztenciális lehetőségeket, amelyek lényegesen enyhítenek a nevelőotthonokból kikerülőknél.

A fórumon elhangzottakból kiderült az a jólismert tény, miszerint az ifjúság problémája, beilleszkedési gondjai csak a társadalom minden szféráját érintő gyógymóddal oldhatóak meg.

Kalocsai Katalin

Szép könyvek kiállítása

A Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület Csongrád Megyei Csoportja, valamint a Szegedi Nyomda által rendezett könyvkiállítás a nyomdák 1985. évi országos minőségi versenyén nyert kiadványok gazdag kínálatát tárja elénk. Ezúttal a nyomtatott könyvek, Gutenberg fél évezredes találmányának külső szépségeire irányítva a figyelmet, hiszen a könyv nemcsak a gondolatok, érzések hordozója, hanem szép tárgy is. Kosztolányi Dezső Igék a könyvről című írásában olvasni: „Hadd vegyem kezembe a könyvet, amely oly magától értetődő, mint az elemek, s mégis megfoghatatlan, forradalmian egyszerű, mint minden, mihelyt mélyebben és tüzetesebben szemléljük. Hadd mutassam magasba. Tekintsék alakját, mely zárt egységében téglához hasonlít. Ev-ezredeknél kellett elmúlniuk, amíg magára öntötte azt a formát.”

A magyar irodalom, művelődési élet a könyvkiadás révén is egyre nagyobb elismertséget szerez hazánkban. A magyar könyvművészet immár világhírűvé vált. Művészeti albumaink egy-egy faksimile kiadványunk nemzetközi seregszemlén arat sikert Szol-

gálja ez a szemet gyönyörködtetően gazdag kiállítás is a világszínvonalú, magyar könyvkiadás ügyét.

Ezekkel a szavakkal nyitotta meg tegnap a szép könyvek kiállítását Müller Józsefné, a városi tanács elnökhelyettese. Az MTESZ Kigyó utcai székházában 333 nyomdaipari terméket — könyvet, folyóiratot, plakátot, naptárt — vehetnek szemügyre az érdeklődők A

tizenkilenc nyomda szebbnél szebb darabjai közül is kiemelkedik a Kner Párizsi hóraskönyve, a Zrínyi Nyomda Nagy Világatlasza, a repint sorozat kötetei. A Szegedi Nyomdát 15 könyv képviseli. Főleg tudományos kiadványok, hisz ismeretes, sokat és elismeréssel dolgoznak külföldre, Svédországtól Franciaorszáig többfelé keresettek munkáik.

V. E.